

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lex Talionis XII. Tabvlarvm Cardinali Baronio Ab Isaaco Casavbono Dicta

Rosweyde, Heribert

Antverpiae, 1614

Præfatio Ad Benevolvm Lectorem, Sive Scorpiacvm Contra Casavbonvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10692

PRÆFATIO
AD
BENEVOLVN
LECTOREM,
SIVE
SCORPIACVM
CONTRA CASAVBONVM.

 *NNVS iam agitur sex-
tus, cum de Belgicâ pace inter
Regem Catholicum, & fœde-
ratarum prouinciarum Ordi-
nes, adlaborantibus magnorum Regum Le-
gatis, agi cœptum. Intercessit tunc Plan-
cius, è Caluini scholâ, inauspicatas aliquot
pagellas spargens, quibus nullam cum Pon-
tificijs pacem iniri posse præstruebat; quòd
nulla de fide hereticis seruandâ, ex Con-
stantiensi decreto, apud eos religio esset. Eius
rei non unum exemplum à Pontificum Le-
gatis*

gatis datum, sonare id *Academiarum sub-*
sellia, & Iurisconsultos & Theologos eius
esse sententia.

Ego tunc contrà Dissertationem typis
Plantinianis dedi; docui, nihil à Constan-
tiensi Concilio decretum, quod non fidei ser-
uanda, quod non promissis firmandis face-
ret. Docui, falsa Pontificum Legatis imponi,
alienas Theologorū scholis opiniones adscri-
bi; unius alteriusve in iure potiùs humano
quàm diuino consulti viri prædamnatã opi-
nionem, non debere toti Christianitati impu-
tari. Docui, cum Husso ex lege Talionis, ad
quam prouocauerat, actum. Nec id aliunde
docui, quàm ex ipsiusmet Hussi testatissimis
tabulis. Quòd si fidei non seruata exempla
desideraret Plancius, suppetere ipsi dome-
stica, ex Wittenbergensi, ex Gebennen-
si scholâ. Et iam quadriennio aduersarius
mutit.

Intereà vernalibus Nundinis proximè
elapsis prodit Isaacus Casaubonus, non iam
de

de unius Concilij Canone litē moturus, sed
de totius Ecclesie antiquitate, ritu, moribus
cum Baronio congressurus, Dares cum En-
tello, cum Hercule Pygmaeus. Sed vt olim

Iosue 4.

Iosue, cum sacram illam Arce sarcinam sic-
co vestigio, per medium Iordanis alueum,
suspensis hinc inde vorticibus, in campum
Galgalaum extulisset; duodecim lapides è
profundo fluminis alueo sublato, peruij
(transitus testes, æternæ memoriæ consecra-
uit: ita Illustr^{mus} Cardinalis Baronius,
cum Dei Ecclesiam per persecutionum flu-

Apoc. 12.

men, quod dirus ille draco è portis inferi vo-
mit, turgentibus hinc inde nunc Ethnicorum
vorticibus, nunc hæreticorū procellis, nunc
schismaticorum fluctibus, in apertum fidei
campum intulisset; duodecim quoque Tomos
velut duodecim lapides de antiquitatis
abyssu erutos, & in memoriam sempiter-
nam diuinæ gloriæ, in Galgalis (aceruo acer-
ui) Romanis archiuis, alterum super alterū,
aucto cumulo sublimes, collocavit. At quid
agas?

agas? Verissimè olim Sophocles:

Εν παντι γάρ τε σκορπίος φρεσίν λίθω. Sophocl.

Sub omni lapide scorpius infidiatur. Captiu.

Profectò scorpius es, Casaubone, scorpius es; quem magnum de modico malum, ut olim Africa, ita nunc Anglia suppuravit:

tot venena, quot ingenia; tot pernici- Tertull.

cies, quot & species; tot dolores, Scorp. contra Gnost.
quot & colores, ut rectissimè olim ma- c. I.
gnus Afer affirmavit. Siue enim tu ingenium in laudem Baronij explicas, seu amici speciem praefers, seu ficto veritatis colore blandiris, scorpius es: quia vnus omnium violentiæ gestus de caudâ nocere. quæ cauda erit, quodcumq; de postumo corporis propagatur & verberat.

Vixit Baronius annis multis in Ecclesiasticam historiam incumbens, ritus inquirens, doctos consulens, non minùs discere quàm docere paratus. Si quis quidpiam suggereret,

gereret, beneficij ponebat loco; si quis erro-
rem corrigeret, etiam gratiam referebat.
Ubi tunc eras, Casaubone, qui tam benè, vt
tibi persuades, de Cardinale mereri poteras?
Latitabas scilicet, non ferens Solis istius ra-
dios. Nunc demum terræ filius prodis, cùm
ille iam esse desit. Rectè olim de te tuique si-

Gregor. in
Ezech. ho-
mil. 9.

millimis Gregorius: Si fortasse iustum
quempiam tantæ iam virtutis inue-
nerint, vt ei loqui contraria non
præsumant, quia subuersores esse
nō possunt, statim scorpiones fiunt.
scorpio enim palpando incedit, cau-
dâ ferit; nec mordet à facie, sed po-
sterioribus nocet. Scorpiones ergo
sunt omnes blandi & malitiosi, qui
bonis quidem in faciem non resi-
stunt, sed mox, vt recesserunt, dero-
gant; alios, quos valuerint, inflam-
mant; quæque possunt noxia im-
mittunt, mortifera inferre occulti
non desinunt.

Vixisti

Vixisti haecenus, Casaubone, vixisti,
in Laërtio spem bonæ litteraturæ promit-
tens, in Strabone iam exhibens, in Dionysio,
Polyæno, Suetonio, & Augustorum scri-
ptoribus historicus, in Athenæo varius,
in Theophrasto ethicus, in Persio Stoicus, in
Theocrito & Apuleio criticus, in Polybio
non malus interpret, in multis lapsus, in
pluribus proficiuus, noxius in paucis. Nunc
verò ad extremam vitæ lineam deurgens,
cùm & etas, si quem concepisses liuorem,
eum debuisset decoquere, in atram planè bi-
lem omnis tibi sanguis vertitur. Totus in-
cedis turbatus, ambitione flagrans, in
SS. Patres iniurius, in Romanum Pontifi-
cem maledicus, in Baronium inuidus, in ho-
mines Societatis nostræ virulentus. Vti-
nam si non ex Euangelij, saltem ex Plinij,
quem notulis aliquot illustrasti, monitu
vitam composuisses! Me vt certus, inquit, Plin. lib. 3.
ep. 1.
fiderum curus, ita vita hominum
disposita delectat, senum præfertim.

**

Nam

Perf. Sat.
6.

Nam iuuenes adhuc confusa quædam & quasi turbata non indecent; senibus placida omnia & ordinata conueniunt, quibus industria fera, turpis ambitio est. *Vtinam Persianum versum, ubi tantopere te torques, & penè solum te sapere existimas, meliùs ruminasses: & maris expers sapere potuisses: non vltra Oceanum fidem vel intulisses, vel inde extulisses. Nam quid ibi, præter Pontificis vestes, Pontificium inuenisti? Acute olim Arnoldus ab Haersolte IC^{us} Svvollensis, cùm Londini anno M. D. LXXIII. versaretur, & forte fortunâ in Henricum Vvvenum, nunc Geldriae Cancellarium amplissimum, incidisset, ex veteri studiorum consuetudine, vt fit, varia inter se cõferunt. Tum Vvvenus inter alia: Quid tibi videtur, inquit, de Ecclesiæ huius statu, de religionis habitu? Tum ille: Vis verbo dicam? Pontificem hinc eiecere nudum, solis reseruatis vestibus. Vtinam igitur maris expers*

expers sapere potuisses! Habebas Parisiis, qui vnà cum Vestibus, ipsum tibi Pontificem, ipsum Ecclesiæ lumen, ipsam Ecclesiam proponerent.

An excidit tibi, Casaubone, quàm sæpè de fidei rebus controuersis cum Illmo Cardinale Perronio egeris, ut grauissimis eius conuictus disputationibus, fidem dederis fore, ut proximis feriis Pentecostes anno M. DC. X. hæresim eiurares? sed execrandum Regis Christianissimi parricidium consilia tua interuertit. Cùm enim Caluinistæ sibi fingerent Bartholomeanas quotidie imminere Matutinas, & te ad Romanam fidem iam propensorem viderent, auctores fuere, ut inuitantem te Angliæ Regem inuiseres. Et ut faciliùs à Regina Christianissimâ missionem impetrares, præ te tulisti, auctorem te Regi futurum, ut ad mitiora in Catholicos consilia, ad religionem minùs seueram inclinaret.

Nonne antequam in Angliam discede-

* * 2

res,

res, negotium dederas Georgio Strachano
nobili Scoto, qui filium primogenitum Joannem
Casaubonum Mathematicis artibus
instruebat, ut occasione arrepta in quoti-
dianis lectionibus sensim ad religionem Ca-
tholicam amplectendam illum incitaret? Ille
igitur (cum appeteret Pentecostes festum,
neque certi quidquam de te statueres) quod
timeret ne transmarinis artibus seducere-
tur, ante tuum à Gallia discessum publicè
Catholicam fidem professus est.

Nónne, cum filij operâ vtereris in per-
quirendis Patrum locis, rectè à Bellarmino,
perperam à Plessæo ea citata centies offen-
disti? Nónne Ministri Molinæi librum ad-
uersus Missam, adscriptis margini notis
censoriis, refertum calumniis & impostu-
ris damnasti? Quod utrumque cum filius
animaduerneret, animum ad Catholicam fi-
dem adiecit.

Meministin' quoties tibi vxor obiecerit,
nimis te tergiuersari; se, si posset tam peritè
libros

libros Doctorum legere aut intelligere, ne-
quaquam tamdiu deliberaturam? Quin
ipse pseudopœmen Molinæus non semel ti-
bi dixit, se, si ex lectione Patrum in eas
se opiniones induisset, de Eucharistiâ, de
Sanctis, & aliis eiusmodi, quarum veri-
tatem agnoscebas, postridie Catholicum
Romanum futurum. Usque ad eò μέλλον
tuam & incertam βεβήκων omnes mira-
bantur. Et erit nunc quispiam, qui ab ani-
mo tam desultorio stabilem fidem speret?
qui ab animo tam deformato Ecclesiæ refor-
mationem exspectet?

Equidem ubi primùm liber Casauboni
prodiit, relictis tantisper PATRUM VI-
TIS, quas iam sub prælo sudantes habe-
bam, ad eum me conuerti. Dum varia hinc
inde lustro, statim deprehendi non minùs
calamum, quàm animum desultantem. Et
quia Baronium ad Legem Talionis prouoca-
bat, dedi nunc XII. pro Baronio, pro Eccle-
siâ, tabulas, centumuirales aliis relinquens.

** 3

Nec

Nec mirabitur, scio, cur ego nunc Eccle-
siae Catholicae filius pro matre pugnem, cum
ipse omnia sua Ecclesiae Catholicae iudicio
submiserit. Nec ignorare potest, quanti olim
priuatam meam monitionem fecerit, ut in
postrema Suetonij editione peruersam de
δορυκαίου in Ecclesiam origine, clausulam
omiserit. Nec enim ab Ethnicorum ritu, sed
ab Iudaeorum consuetudine cereorum &
lampadum in templis vsus inualuit. Eodem
quoque tempore monueram, impie nimis in-
notis ad historiam Augustam, Hilarioni,
consummatissime virtutis viro, magicas ar-
tes adscribi, cum, quod scyphi sui, quod
aqua benedicta beneficio victoriam Circen-
sium sponndit Italico, ille hydromantie ac-
ceptum refert. de quo alibi fusiùs.

Quia verò Casaubonus ad legem Talio-
nis prouocauit, ex Lege Talionis cum eo egi,
nil grauius in eum, quam ipse in Baronium,
in alios statuit. Comparauit igitur vtriusque
dicta, & de simili medicinam, de scorpio
scorpio-

scorpiacum feci. Solent enim, (ut habe-
tur apud diuum Augustinum) Medici
ægritudines aliquando curare per
contraria, aliquando per similia. Sic
scorpionum carnes oleo coctæ per-
cussionibus medentur scorpionum:
sic theriaca de serpentis carne confe-
cta, morsibus serpentinis occurrit.

Apud Au-
gust. in ap-
pend. diu.
ser. 75.

Sed iam Casaubonum Talionis legem con-
dentem, ne veteratoriè secum actum crimi-
netur, audiamus.

***